

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 120/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Sžk/29/2019 z 5. augusta 2020 a konaniu, ktoré mu predchádzalo, takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 25. októbra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), resp. na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a tiež práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a konaním, ktoré mu predchádzalo. Žiada, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, ako aj náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka podala žiadosť o vydanie súhlasu na výsadbu a pestovanie nepôvodného druhu rastliny [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „[REDAKOVANÉ]“) mimo zastavaného územia obce [REDAKOVANÉ] podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). Okresný úrad Trenčín, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) vydal 17. mája 2017 rozhodnutie o nesúhlase. Vychádzal z odborného stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky – Správy CHKO Ponitrie (ďalej len „štátna ochrana prírody“), podľa ktorého vedľa pozemku, na ktorom je navrhovaná výsadba a pestovanie [REDAKOVANÉ], sa nachádza lesný pozemok, na ktorom je zriadený lesný porast v kategórii ochranných lesov a bol na ňom zaznamenaný

výskyt biotopu národného významu dubovo-hrabové lesy karpatské. Vzhľadom na nedostatočné sledovanie správania sa [REDAKOVANÉ] vo voľnej prírode a z dôvodu krátkej existencie tohto kríženca štátna ochrana prírody upozornila na možnosť nekontrolovateľného šírenia do okolitej krajiny. Najmä v súvislosti s bezprostredným kontaktom s lesným pozemkom je potrebné využiť princíp predbežnej opatrnosti, a preto navrhla vydať nesúhlas. Sťažovateľka vo vyjadrení k odbornému stanovisku uviedla, že semená [REDAKOVANÉ] sú sterilné, neklíčivé a nemôže sa šíriť do okolitej krajiny, čo doložila vyhlásením dodávateľa sadbového materiálu a citáciou zdrojov z internetových stránok, zároveň predložila plán spätnej rekultivácie dotknutého pozemku. Prvostupňový správny orgán z podkladov usúdil, že nie je vážny predpoklad šírenia [REDAKOVANÉ] semenami, no nie je vylúčená možnosť šírenia vegetatívnym spôsobom koreňovými a pňovými výmladkami, úlomkami a odrezkami. Zároveň mal pochybnosť o účinnosti navrhovanej rekultivácie. Rovnaké pochybnosti v konaní vyjadrili aj štátna ochrana prírody, Národné lesnícke centrum Zvolen a Lesy Slovenskej republiky. Starosta obce uviedol, že navrhovaná plocha rýchlorastúcej dreviny je v rozpore s platným územným plánom obce. Sťažovateľka oponovala, že [REDAKOVANÉ] nie je zaradená do zoznamu invázyčných rastlín. Prvostupňový správny orgán usúdil, že uvedené skutočnosti v ich vzájomnej súvislosti vytvárajú riziko vegetatívneho rozmnožovania nepôvodnej dreviny [REDAKOVANÉ] do susedného lesného pozemku, v ktorom sa vyskytuje biotop národného významu dubovo-hrabové lesy karpatské, a existencia blízkeho vodného toku zvyšuje riziko ďalšieho šírenia do vodného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a ďalej dolu povodím [REDAKOVANÉ], kde sa nachádzajú mokrade považované za prírodné biotopy. Plán rekultivácie a prípadné ochranné pásmo považoval za nedostatočné vzhľadom na existenciu uvedeného rizika. Prvostupňovému správny orgánu neboli známe žiadne štúdie pestovania [REDAKOVANÉ] v Slovenskej republike, ktoré by vyvrátili možnosť uvedeného rizika.

3. Proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podala sťažovateľka odvolanie. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor štátnej správy ochrany prírody (ďalej len „druhostupňový správny orgán“) odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Poukázal na skutočnosť, že zmyslom § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny je ochrana pôvodných druhov rastlín a živočíchov a ich biotopov v súvislosti s nepôvodnými druhmi rastlín, a preto skutočnosť, že [REDAKOVANÉ] má byť pestovaná v lokalite, kde sa nachádza cestná komunikácia, skládka odpadov, resp. lesný porast s výskytom agáta bieleho, nie je pre rozhodovanie o vydaní súhlasu podľa tohto ustanovenia určujúce. Pripomenul, že princíp predbežnej opatrnosti odporúča nepovoliť introdukcii nových nepôvodných druhov, kým nie je vypracované hodnotenie rizík na ekosystém, biotopy a druhy. Takého hodnotenie v súčasnosti spracované nie je. A keďže má [REDAKOVANÉ] niektoré zhodné vlastnosti s niektorými nepôvodnými druhmi, u ktorých sa prejavil invázyčný potenciál, je potrebné vydať nesúhlas. Druhostupňový správny orgán poukázal aj na to, že žiaden zástupca rodu [REDAKOVANÉ] nie je zaradený do zoznamu nepôvodných druhov rastlín, ktoré sa môžu sadiť alebo pestovať za hranicami zastavaného územia obce (príloha č. 3 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov), preto je na jej pestovanie za hranicou zastavaného územia obce potrebný súhlas. Nie je možné vylúčiť opelenie plodov [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorý je vo viacerých krajinách považovaný za invázy, resp. že sa prejavia vlastnosti tohto druhu, keďže vznikla jeho krížením. Druhostupňový správny orgán bol toho názoru,

že nie sú splnené podmienky na vydanie súhlasu podľa § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny.

4. Proti rozhodnutiu druhostupňového správneho orgánu podala sťažovateľka žalobu na Krajskom súde v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“), ktorý ju svojím rozsudkom č. k. 11S/39/2018-141 z 26. marca 2019 zamietol. V bode 24 svojho rozsudku uviedol, že sťažovateľka nepredložila dôkazy o tom, že sadenie a pestovanie [REDAKOVANÉ] mimo zastavaného územia obce nebude mať negatívne dopady na pôvodné druhy rastlín a ich biotopy. Sťažovateľka podľa názoru krajského súdu ignorovala základný argument správnych orgánov o možnosti vegetatívneho rozmnožovania [REDAKOVANÉ]. Krajský súd v bode 25 rozsudku konštatoval, že v súlade s princípom predbežnej opatrnosti bolo povinnosťou sťažovateľky preukázať, že [REDAKOVANÉ] nemá nepriaznivý vplyv na pôvodné druhy. Znenie § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny odporuje názoru sťažovateľky, že správne orgány nepreukázali, že [REDAKOVANÉ] bude mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie, keďže z neho vyplýva dôkazné bremeno sťažovateľky. Správne orgány pritom na podklade odborných stanovísk a vlastným dokazovaním preukázali možné riziko vyplývajúce z pestovania [REDAKOVANÉ] s ktorej pestovaním v klimatických podmienkach Slovenskej republiky nie sú žiadne skúsenosti. Odkazy sťažovateľky na pestovania v Srbsku a Španielsku nemajú pre posúdenie veci podstatný vplyv, keďže išlo o pestovanie iných druhov [REDAKOVANÉ]. Napokon v bode 26 rozsudku krajský súd dodal, že vo veci nebolo sporné, že [REDAKOVANÉ] nie je zaradená medzi invázne rastliny, čo však nemení nič na tom, že sa považuje za nepôvodný druh, na pestovanie ktorého za hranicou zastavaného územia obce sa vyžaduje súhlas podľa § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny. Dodal, že toto ustanovenie je účinné od 1. januára 2014. Pokiaľ sťažovateľka nadobudla pestovateľský pozemok a sadenice v roku 2017, bolo jej povinnosťou dopredu preskúmať zákonné podmienky sadenia a pestovania [REDAKOVANÉ], preto nemôže ísť o nelegálny, resp. neprimeraný zásah do jej práva na podnikanie a ani žiadnu formu jej diskriminácie, keďže v Slovenskej republike nebol udelený žiaden súhlas s pestovaním klonu [REDAKOVANÉ]

5. Rozsudok krajského súdu napadla sťažovateľka kasačnou sťažnosťou, ktorú najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol. V bode 10 rozsudku najvyšší súd uviedol, že prijatím ustanovenia § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny sa zaviedla prísna kontrola introdukcie nepôvodných druhov vyplývajúca z medzinárodných záväzkov (Dohovor o biologickej diverzite, Dohovor o ochrane voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť) a z práva Európskej únie [čl. 22 písm. b) smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín]. Najvyšší súd sa plne stotožnil s názorom krajského súdu, že toto ustanovenie zavádza na úseku ochrany prírody princíp predbežnej opatrnosti a reflektuje zásadu predbežnej opatrnosti vyplývajúcu z § 13 zákona č. 17/1992 Zb. o životom prostredí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o životnom prostredí“). Preto sa plne stotožnil s názorom krajského súdu a druhostupňového správneho orgánu, že dôkazné bremeno zatáhuje sťažovateľku, ktorá je v postavení žiadateľa (bod 11 rozsudku). Zároveň sa stotožnil s názorom krajského súdu o preukázaní existencie rizika vyplývajúceho z pestovania dotknutej rastliny (čo je v súlade s podstatou princípu predbežnej opatrnosti, ktorý spočíva v tom, že pokiaľ nie v rámci konania k dispozícii dostatočné množstvo presných a jednoznačných informácií o možných dôsledkoch pre životné prostredie v prípade kladného rozhodnutia voči sťažovateľovi, je potrebné rozhodnúť vždy v prospech životného prostredia). V prípade pochybností o možných

dôsledkoch sa nemožno spoliehať na to, že nenastanú, ale naopak, predpokladať, že k nim dôjde. Uvedené si vyžaduje značnú mieru správnej úvahy, ktorá musí byť založená na hodnoverných podkladoch, skutkových zisteniach a musí byť riadne odôvodnená a preskúmateľná (bod 12 rozsudku). Podľa najvyššieho súdu si správne orgány zabezpečili hodnoverný podklad – odborné stanovisko štátnej ochrany prírody, na základe vlastného dokazovania (ústne pojednávanie spojené s miestnou ohliadkou) zistili skutkový stav a ich rozhodnutia boli riadne odôvodnené a vydané v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny. Krajský súd sa v napadnutom rozsudku dostatočne vysporiadal s podstatnými žalobnými námietkami (bod 13 rozsudku).

III.

6. Sťažovateľka, rovnako ako v odvolaní proti prvostupňovému správne orgánu, v správnej žalobe a v kasačnej sťažnosti aj v ústavnej sťažnosti tvrdí, že [REDAKOVANÉ] je hybridný organizmus, umelo pestovaný v laboratóriách a je sterilný. Aj keď rastlina produkuje množstvo plodov, je to pre rozmnožovanie irelevantné, pretože semená nemajú reprodukčné schopnosti. Pri tomto druhu rastliny je rozmnožovanie možné iba v laboratórnych podmienkach, pričom prirodzené rozmnožovanie vo voľnej prírode nie je možné. Túto skutočnosť preukázala sťažovateľka predložením potvrdenia dodávateľa – bulharskej obchodnej spoločnosti. Doteraz žiadny orgán toto potvrdenie výrobcu žiadnym spôsobom nevyvrátil. Navyše, pestovanie rastliny je možné v zastavanom území obce bez obmedzení a súhlasov správnych orgánov. Ak by teda existovali dôvodné obavy zo samovoľného šírenia tejto rastliny, nebolo by jej pestovanie možné v intraviláne bez obmedzení, pretože aj rastlina nachádzajúca sa v intraviláne sa môže rozmnožiť aj do extravilánu.

7. Sťažovateľka poukazuje na to, že princíp predbežnej opatrnosti, zakotvený tiež v čl. 191 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je možné aplikovať len za splnenia troch kumulatívnych podmienok, a to i) čo najúplnejšie odborné hodnotenie a čo najpresnejšie stanovenie miery vedeckej neistoty, ii) komplexné zhodnotenie rizík a potencionálnych dôsledkov nečinnosti a iii) účasť všetkých zainteresovaných strán na skúmaní opatrení predbežnej opatrnosti. Pri využívaní tohto princípu musí byť dodržaná proporcionalita opatrení vzhľadom na požadovanú úroveň ochrany, zákaz diskriminácie pri uplatňovaných opatreniach, posúdenie prínosov a nákladov, ak budú prijaté opatrenia a ak opatrenia prijaté nebudú, pričom je potrebné tieto opatrenia riadne preskúmať vzhľadom na aktuálne vedecké poznatky v danej oblasti. V tomto prípade tieto princípy neboli dodržané. Jednak nebola zohľadnená skutočnosť, že na dotknutom území chráneného biotopu je už teraz les tvorený prevažne agátmi, ktoré sú invazívnymi rastlinami, z čoho vyplýva odôvodnená pochybnosť, či sa v danom lese stále nachádza biotop národného významu, tak ako to bolo v minulosti. Okrem toho bola v danej lokalite povolená skládka odpadu, ako aj výstavba cestnej komunikácie, čo sú faktory spôsobujúce znečisťovanie a znehodnocovanie tejto oblasti. Sťažovateľka preto považuje postup dotknutých orgánov v jej prípade za diskriminačný.

8. Nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku kasačného súdu vyplýva podľa sťažovateľky z toho, že je založené na neodôvodnených obavách z nepôvodnej rastliny [REDAKOVANÉ] a hypotetických možnostiach rozmnožovania sa tejto rastliny, ktoré nie sú podložené žiadnymi odbornými vedeckými poznatkami či legislatívnou úpravou.

9. Najvyšší súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti nad rámec odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že spor o zákonnosť napadnutých rozhodnutí spočíva v odbornej skutkovej otázke. Túto otázku najvyšší súd preskúmal ako správnu úvahu vyjadrenú v odbornom stanovisku štátnej ochrany prírody. Účinky správnej úvahy pritom zakladajú vyvrátiteľnú domnienku správnosti odborného stanoviska správneho orgánu s tým, že dotknutá osoba musí nad racionálnu pochybnosť vyvrátiť záver správnej úvahy, a to kvalitatívne, spravidla znaleckým posudkom, resp. nezávislým odborným posúdením. Takéto dôkazy v konaní produkované neboli.

10. Druhostupňový správny orgán považuje sťažnosť za nedôvodnú. Nad rámec odôvodnenia jeho rozhodnutia uviedol, že predmetný hybrid [REDAKOVANÉ] vznikol krížením druhov [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], pričom oba tieto druhy dokážu produkovať veľké množstvo plodov a sú schopné vegetatívneho rozmnožovania. Uvedené skutočnosti sťažovateľka v konaní náležitým spôsobom nevyvrátila. Potvrdenie od predajcu rastliny nevyvracia možnosť rozmnožovania vegetatívnym spôsobom. Odkázal na princíp predbežnej opatrnosti vyplývajúci z Dohovoru o biologickej diverzite, ako aj z ustanovenia § 13 zákona o životnom prostredí.

11. Sťažovateľka v replike zopakovala argumentáciu predkladanú v správnom konaní, v súdnom konaní a v ústavnej sťažnosti.

IV.

12. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v prvom rade v tvrdení sťažovateľky, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nebol odôvodnený objektívnymi a preukázateľnými skutočnosťami, ale bol založený na domnienkach a ničím nepodložených hypotézach, a v druhom rade v sponchybní aplikácie princípu predbežnej opatrnosti.

13. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyodené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

14. Úlohou správneho súdnictva nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012).

15. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali. Za situácie, keď sťažovateľ v rámci odvolacej argumentácie nastolil tie isté otázky ako v konaní pred súdom prvej inštancie a už v tomto konaní dostal dostatočné odpovede, prečo jeho argumentácia nebola opodstatnená, a najvyšší súd nedospel k iným skutkovým alebo právnym záverom než súd prvého stupňa, neexistujú relevantné dôvody na to, aby ústavný súd z ústavnoprávneho hľadiska akokoľvek spochybňoval rozhodnutie vydané v rámci odvolacieho konania len na základe toho, že najvyšší súd sa v okolnostiach daného prípadu obmedzil na stručné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. (II. ÚS 560/2018). Uvedené je možné aplikovať aj v prípade podanej kasačnej sťažnosti podľa Správneho súdneho poriadku.

16. Správne orgány odôvodnili rozhodnutie o nesúhlase so sadením a pestovaním nepôvodnej dreviny mimo zastavaného územia obce existenciou rizika vegetatívneho rozmnožovania. Správnym orgánom neboli známe žiadne štúdie, ktoré by toto riziko vyvrátili. Keďže žiaden zástupca rodu [REDAKOVANÉ] nie je zaradený do zoznamu nepôvodných druhov rastlín, ktoré sa môžu sadiť a pestovať za hranicami zastavaného územia obce, je potrebný súhlas podľa § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny. Zmyslom tohto ustanovenia je ochrana pôvodných druhov rastlín, živočíchov a biotopov pred nepôvodnými druhmi rastlín, a preto skutočnosť, že v lokalite sa nachádza cestná komunikácia, skládka odpadu alebo lesný porast s výskytom agátu bieleho, nie je určujúca. S poukazom na princíp predbežnej opatrnosti, ktorý odporúča nepovoliť introdukcii nových nepôvodných druhov, kým nie je vypracované hodnotenie rizík na ekosystémy, biotopy a druhy, rozhodli o vydaní nesúhlasu. Krajský súd napadnuté rozhodnutia a postup správnych orgánov vyhodnotil za súladné so zákonom. Konštatoval, že správne vychádzali z odborného a odôvodneného stanoviska štátnej ochrany prírody. Sťažovateľka argumentovala sterilnosťou semien, no bez povšimnutia nechala argument o možnosti vegetatívneho rozmnožovania. Hoci [REDAKOVANÉ] nepatrí medzi invázne druhy, považuje sa za nepôvodný druh. Správne orgány doplnili, že § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny bolo účinné od roku 2014, a preto bolo povinnosťou sťažovateľky oboznámiť sa s podmienkami sadenia a pestovania [REDAKOVANÉ] a že v Slovenskej republike nebol udelený žiaden súhlas s pestovaním [REDAKOVANÉ] mimo zastavaného územia obce, a preto je vylúčená jej diskriminácia, ako aj zásah do jej práva na podnikanie. Najvyšší súd sa s právnym názorom krajského súdu stotožnil. Konštatoval, že správne orgány založili svoju správnu úvahu na hodnovernom podklade (odborné stanovisko štátnej ochrany prírody), ktorým bola potvrdená existencia rizika možného nekontrolovateľného vegetatívneho rozšírenia nepôvodného druhu, dokazovaním riadne zistili skutkový stav, rozhodnutie o nesúhlase bolo riadne odôvodnené a vydané v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane prírody a krajiny a krajský súd sa vysporiadal s podstatnými žalobnými námietkami a svoje úvahy odôvodnil.

17. Podľa § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu nepôvodné druhy rastlín s výnimkou druhov drevín podľa osobitného predpisu a druhov ustanovených všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo, možno za hranicami zastavaného územia obce sadiť alebo pestovať len so súhlasom orgánu ochrany prírody. Orgán ochrany prírody môže takýto súhlas vydať, len ak rozšírenie nepôvodného druhu rastliny nebude mať nepriaznivý vplyv na pôvodné druhy alebo ich biotopy. Podľa § 13 zákona o životnom prostredí

ak možno so zreteľom na všetky okolnosti predpokladať, že hrozí nebezpečenstvo nenávratného alebo závažného poškodenia životného prostredia, nesmie byť pochybnosť o tom, že k takému poškodeniu skutočne dôjde, dôvodom pre odklad opatrení, ktoré majú poškodeniu zabrániť.

18. Z tejto právnej úpravy vyplýva, že ak nie je isté, či sa negatívne dôsledky vykonávania určitej činnosti dostavia alebo nie, je potrebné predpokladať, že môžu nastať, to znamená, že sa prezumuje možné poškodenie životného prostredia, a to aj napriek dôkaznej neistote vo vzťahu k účinkom k posudzovanej činnosti. Pri princípe predbežnej opatrnosti nie je potrebná preukázaná vedomosť, ale postačuje neistota v škodlivosti posudzovanej činnosti. Ak v rámci rozhodovacieho procesu nie je k dispozícii dostatočné množstvo presných a dostatočných informácií o možných dôsledkoch rozhodnutí pre životné prostredie, treba rozhodnúť v prospech životného prostredia. Aplikácia tohto princípu umožňuje opatrný prístup v situáciách, keď orgán štátnej správy nedisponuje presnými a jednoznačnými dôkazmi o negatívnych dôsledkoch povoľovanej činnosti, resp. potenciálne nepriaznivý dopad je otáznym.

19. Z analýzy *Uplatňovanie princípu predbežnej opatrnosti a princípu prevencie pri výkone štátnej správy starostlivosti o životné prostredie* (<https://viaiuris.sk>) vyplýva, že aj v iných rozhodnutiach bol nesúhlas na pestovanie rastliny [REDAKOVANÉ] a jej hybridov (klonov) odôvodnený princípom predbežnej opatrnosti na základe posúdenia vlastností (vrátane potenciálnych) nepôvodného druhu rastliny s vysokým potenciálnom rozmnožovania a šírenia, ktoré sa môžu za určitých okolností prejaviť v budúcnosti, a rizika šírenia nepôvodného druhu rastliny vo voľnej prírode, v dôsledku čoho môžu byť nepriaznivo ovplyvnené pôvodné druhy rastlín a živočíchov a ich biotopy. Dotknuté orgány pritom vychádzali zo skutočnosti, že kým nie je vypracované hodnotenie rizík introdukcie daného druhu a pokiaľ sa má výsadba nepôvodného druhu rastliny realizovať mimo uzavretých priestorov za hranicami zastavaného územia obce, nie je možné zaručiť, že aj napriek náležitej starostlivosti nedôjde k jej rozšíreniu do voľnej prírody, pričom sa nedá vylúčiť negatívny vplyv na ekosystémy, biotopy alebo druhy.

20. Ústavná sťažnosť je nedôvodná. Nepôvodný druh rastliny [REDAKOVANÉ] možno za hranicami zastavaného územia obce sadiť a pestovať len so súhlasom orgánu ochrany prírody. Sťažovateľka v napadnutom administratívnom konaní nemala právny nárok na udelenie tohto súhlasu (§ 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny nepriznáva žiadateľovi právny nárok na povolenie činnosti po splnení zákonných podmienok), a teda správny orgán mal priestor na správnu úvahu ohľadne povolenia tejto činnosti. Tento súhlas možno vydať, len ak rozšírenie nepôvodného druhu rastliny nebude mať nepriaznivý vplyv na pôvodné druhy alebo ich biotopy. Možno sa stotožniť s názorom najvyššieho súdu, že správny orgán založil svoju správnu úvahu o existencii rizika nekontrolovateľného šírenia, a teda o nepriaznivom vplyve na pôvodné druhy a biotopy na hodnovernom podklade, dokazovaním zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. Takisto možno súhlasiť aj so záverom o aktivovaní princípu predbežnej opatrnosti podľa § 13 zákona o životnom prostredí v dôsledku neexistencie štúdie pestovania [REDAKOVANÉ], ktoré by toto riziko vyvrátili. Preto bola odôvodnená správna úvaha o existencii rizika, ktoré nebolo v konaní kvalitatívne vyvrátené. Sťažovateľka opakovane argumentovala skutočnosťami, ktoré vo veci neboli sporné, no netvrdila ani nepredložila dôkazy vyvracajúce riziko vegetatívneho rozmnožovania. Výklad § 7b ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny v spojení s § 13 zákona o životnom prostredí a z neho vyplývajúci princíp predbežnej opatrnosti

bol v prípade sťažovateľky interpretovaný logicky a zdôvodnene. Závěry rozsudku najvyššieho súdu teda nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné.

21. Ústavná sťažnosť je nedôvodná aj v časti namietajúcej porušenie práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu vyplývajú argumenty, najmä že na zabezpečenie ochrany pred nepôvodnými druhmi nie je určujúca blízkosť cestnej komunikácie či skládky odpadov, ako aj poukázanie na skutočnosť, že nebol vydaný žiaden súhlas na pestovanie dotknutej nepôvodnej dreviny mimo zastavaného územia obce, ktoré vylučujú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím a porušením označeného práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2021

Robert Šorl
predseda senátu